

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrund for lovforslaget

I forbindelse med forliget om finansloven for 2001 har repræsentanter for Socialistisk Folkeparti skitseret en model for oprettelse af en jordbrugerfond.

SF peger på, at det med den igangværende strukturudvikling i landbruget er meget vanskeligt for unge at etablere sig i landbruget, bl.a. fordi de etablerede landmænd har langt bedre økonomisk baggrund for at erhverve de landbrugsejendomme, der bliver udbudt til salg.

For at bryde denne udvikling har SF peget på en ny slags andelseje baseret på en jordbrugerfond, der kan erhverve landbrugsejendomme og forpagte dem ud.

På baggrund heraf nedsatte den daværende fødevareminister i januar 2001 en arbejdsgruppe, der fik til opgave at beskrive og analysere konsekvenserne af den af SF i forbindelse med finanslovforliget skitserede model for oprettelse af en Jordbrugerfond.

2. Rapport om etablering af en jordbrugerfond

Arbejdsgruppen vedrørende etablering af en jordbrugerfond afgav sin rapport i august 2001.

Rapporten indeholder en udførlig redegørelse for arbejdsgruppens overvejelser om Jordbrugerfondens formål og organisation samt økonomien i fonden set såvel fra fondens synsvinkel som fra landmandens (forpagterens) synsvinkel.

Arbejdsgruppen har i sin rapport lagt vægt på, at Jordbrugerfondens formål først og fremmest skal tage sigte på at sikre et så stort antal bæredygtige landbrugsbedrifter (heltidsbrug og deltidsbrug) som muligt og at forbedre mulighederne for landmænds etablering m.v.

Arbejdsgruppen har dog også lagt vægt på, at Jordbrugerfonden skal kunne tilgodese bredere samfundsmæssige hensyn såsom natur og miljø m.v., jf. nedenfor om hovedindholdet i lovforslaget, afsnit 3, punkt e.

I rapporten har arbejdsgruppen overvejet flere løsningsmuligheder med hensyn til organisationen af en Jordbrugerfond. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at

det vil være mest hensigtsmæssigt at oprette Jordbrugerfonden ved lov, og at loven i videst muligt omfang bør følge principperne i lov om erhvervsdrivende fonde og i de fondsretlige grundsætninger for fonde med offentlige interesser.

Arbejdsgruppen har derfor udarbejdet forslag til lov om en jordbrugerfond samt udkast til vedtægter for Jordbrugerfonden.

Arbejdsgruppen har ligeledes overvejet flere løsningsmuligheder til finansiering af Jordbrugerfonden. I forbindelse hermed har arbejdsgruppen belyst økonomien i fonden set såvel fra fondens synsvinkel som fra landmandens (forpagterens) synsvinkel. Arbejdsgruppen har således udarbejdet en række beregnings-eksempler til belysning af, hvordan forpagtningsafgiften skal beregnes, samt et udkast til en forpagtningskontrakt vedrørende bortforpagtning af fondens ejendomme.

Arbejdsgruppen har lagt vægt på, at landmanden (forpagteren) får en dispositionsret over det forpagtede, der begrænses mindst muligt.

I rapporten har arbejdsgruppen redegjort for forholdet til eksisterende lovgivning. Et forslag til en jordbrugerfond forudsætter som udgangspunkt visse ændringer i landbrugsloven, jf. nedenfor afsnit 3, punkt d.

Arbejdsgruppen har endvidere redegjort for de samfundsøkonomiske, miljømæssige og strukturpolitiske konsekvenser af en jordbrugerfond. Disse forhold omtales nærmere nedenfor i forbindelse med konsekvensvurdering af lovforslaget.

3. Lovforslagets hovedindhold

Formålet med lovforslaget er, at det – sammen med de foreslåede ændringer af landbrugsloven – skal give mulighed for etablering af en jordbrugerfond med det formål at bidrage til opretholdelse af en alsidig og holdbar landbrugsstruktur og fremme gårdforpagtninger i Danmark gennem erhvervelse og bortforpagtning af landbrugsejendomme. Lovforslaget skal desuden tilgodese natur- og miljøhensyn m.v., jf. nedenfor.